

Veurem qui vindrà

Comentant la diferència entre una oració interrogativa (indirecta) i una oració relativa (substantiva), dèiem fa un parell de dies que l'únic pronom interrogatiu rigorosament personal és *qui*. I ho dèiem tenint en compte l'existència d'un altre pronom interrogatiu, *quin* (amb les seves formes de flexió, *quina*, *quins* i *quines*), que si bé pot representar, a més d'una cosa, una persona, és únicament com a membre d'un grup determinat per una certa qualitat o condició. Efectivament, si diem *No sé / qui* és ens referim necessàriament a una persona, però si diem *No sé quin* és tant ens podem referir a una cosa com a una persona. Ara bé, en aquest darrer cas, no es tracta d'una persona com d'un simple ésser humà, com d'una mera individualitat, sinó com a element d'una col·lectivitat específica determinada per qualsevol circumstància (nacionalitat, residència, ofici, activitats diverses, etc.) que la pugui definir i caracteritzar.

Per consegüent, quan diem *Veurem qui vindrà* (interpretant la subordinada d'aquesta proposició com una interrogativa) és que ens preguntem quina persona vindrà (en Ramon, la Roser, el director, la secretària?): en canvi, si diem *Veurem quin vindrà*, és que la persona sobre la vinguda de la qual ens interroguem forma part d'un grup (d'operaris, de viatjants, de conferenciant, de represen-

tants, de directius, etc.) o bé d'una família de què s'ha fet esment abans. Dit altrament, *No sé quin vindrà* representa la reducció de *No sé quin operari vindrà* o bé *No sé quin germà vindrà* (si el gran o el petit). Notem que *qui* és sempre un mot invariable, encara que representi el subjecte d'un verb revestint la forma del plural, en una frase com *No sé qui són*, i que, en canvi, *quin* és un mot variable, que pot revestir les formes corresponents del plural i del femení d'acord amb el nombre o el gènere de les persones o coses que representa: *No sé quins són*, *No sé quina vindrà*, *No sé quines volen*.

La distinció que hem establert entre els interrogatius *qui* i *quin* no vol pas dir que en determinats casos concrets, d'aplicació no sigui possible d'optar lliurement per l'un o per l'altre. Depèn, en definitiva, d'una interpretació subjectiva. Així, encara que la possibilitat d'una acció a realitzar es limiti a un d'un grup de dos individus, al costat de *Digueu-me quin ho farà* (dels dos), es pot demanar també *Digueu-me qui ho farà*, fent abstracció del fet que només pugui realitzar aquella operació un dels membres d'aquell grup de dos individus. (Seria, però, totalment incorrecte de dir «Digueu-me el qui ho farà» o bé «Digueu-me el quin ho farà».)

Albert Jané